

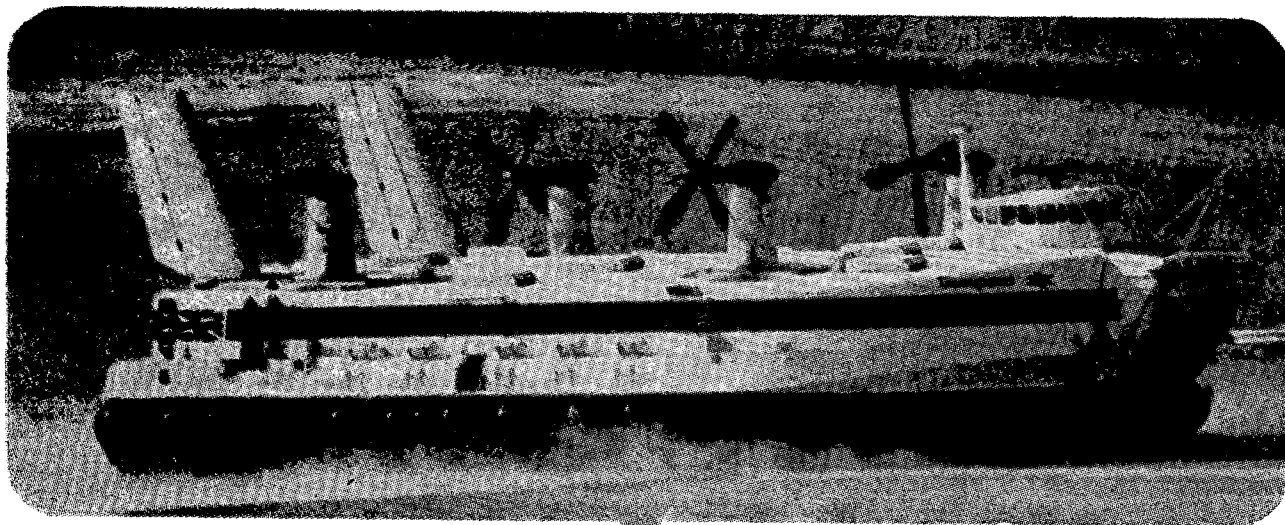
כיוון. מגבלה זו ניתן לפתור, לדעת, בשתי דרכים: האחת — הקטנת הרווחים בין הסנקים בשדרה, כך שהסנק שמאחור יכה באשו את הצד הבלתי-מועסק של הסנק שלפניו, והשניה — תצפית המפקד מדי פעם לכיוון שאליו אין הסנק יורה.

כמובן שאין לראות בהצעה זו של קנה לכל צד לסירור-גין, דבר מוחלט שאין לשנותו. במקרים רבים עשויים מבנה השטח או היערכות האויב לחייב צידוד קנים של יחידת-משנה שלמה לצד אחד; אך אז ייעשה הדבר על-פי הוראות מפקד יחידת-המשנה, לפני ההסתערות או אפילו במהלכה.

נגענו לעיל רק במספר מצומצם של טכניקות-יסוד הכרוכות בתבנית „שדרה”. מן האמור עולה, כי פיתוח טכניקות אלה ופירוטן עשויים להביא לקביעת כללים קבועים במידת האפשר בנושא חשוב זה, ובסופו של דבר גם להפיכתו לתרגולת-קרב שימושית ויעילה.

בעוד שכלפי המטרות הרחוקות ניתן להשתמש באש תותחי הסנקים, לא תמיד אפשרי הדבר לגבי המטרות הקרובות. אלה יהיו לרוב נושאי מטולי-נ”ט (בזוקות). המסתתרים בתוך החפירות ועלולים להופיע במרחק מטרים ספורים מן הסנק בעת תנועתו. נגד מטרות אלה אי אפשר להשתמש באש התותח, בגלל בטיחות כוחותינו, ובעיקר בגלל בעיות הנמכת הקנים. במקרים מסוג זה אפשר לרכוש מספר רב של רימונים (מכל הסוגים) בהישג ידו של מפקד הסנק, אשר ישליך אותם לעבר כל מטרה המופיעה בטווח קצר. כן יעילה במקרה זה הפעלה מהירה של מקלע המפקד — על-ידיו.

אנו גורסים, כי בעת ההסתערות אין מחליפים גזרה של סנק מימין לשמאל או להיפך. דבר זה מובן בעת אימון, בגלל בעיית הבטיחות — אך האם עלינו לדבוק בגירסה זו גם בעת מלחמה? יש להביא בחשבון, כי סנק הנוסע ויורה במשך כל העת לצד אחד בלבד, חושף את צדו השני לאש האויב, ומקל עליו את אפשרויות הכינון והירי מאותו



האם תחליף הרחפת את הסנק?

ד"ר שמואל

הסקרנות שעורר הניסוי היתה רבה, בשלוש זרועותיהם של הצבאות הגדולים, זרוע האוויר, הים והיבשה, אשר ניסו למצות — כל אחת למטרתה שלה — את תכונותיה.

בסקירה זו נעסוק בתועלת שעשויה הרחפת להביא לכוחות היבשה, וזאת — תוך השוואה לסנק, שהוא האלמנט המכריע בין המרכיבים השונים של כוחות היבשה. השאלה הנשאלת היא, התחליף הרחפת את הסנק?

כעשר שנים חלפו מאז חצתה הרחפת הראשונה בעולם „SR-N1”, את התעלה האנגלית מקאלה לדובר. בעשור זה עברה הרחפת שלבים שונים של התפתחות, צבאית ומסחרית, ותקוות רבות נתלות בשמישותה בתחומים השונים.

הרחפת הראשונה שנבנתה במיוחד לשימושים צבאיים, היתה ה-„SR-N3” — רחפת ניסיונית, שנבנתה ב-1967, ומשקלה הכולל היה 37 טונות.

היבשה, ועיקר לחימתם — ביצירת מרכזי-כובד ובחדירה לעומק בפעילות רצופה תוך השמדת שריון האויב, פעילות נגד ריכוזים עורפיים והשתלטות על שטחים חיוניים — אין הרחפות מסוגלות לכל אלה, שכן אינן בנויות לעמוד בפני פגיעות-אש מרובות. במצב פיתוחה כיום יכולה הרחפת לשמש למטרות אחדות, וביניהן:

- העברת חי"ר מסתער מעל מכשולים ושודות-מוקשים, וכן העברת משאות כבדים וחיילים למקומות רחוקים ובתנאי-קרקע קשים, על-מנת ליצור מוקדי התקפה והפתעה בזירות-הלחימה השונות.
- בהיותה מצוידת בעוגנים ובכננות תוכל הרחפת לשמש כרכב-חילוץ לכלי-רכב.
- רחפת שהותאמה במיוחד יכולה לשמש כרכב פיקוד ותקשורת. ברחפת מעין זו יש לתכנן משטח נחיתה למסוק, אשר לתוכו יכול המפקד לעבור בעת הצורך, וממנו יוכלו לרדת אל הרחפת קצינים האמורים להשתתף בקבוצת-פקודות ברחפת הפיקוד.
- במלחמה גרעינית, כימית או ביולוגית נודעים לרחפת יתרונות מסויימים על הטנק, שכן מהירותה וכושרה לנוע מעל פני-קרקע מגוונים ומים, מאפשרים לה ריכוז ופיזור במהירות בשטחים בלתי-פגיעים.

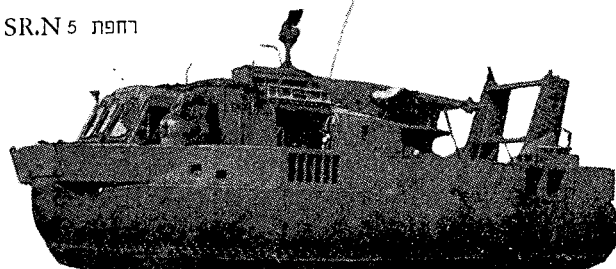
ביצועים

הטנקים הוכיחו עצמם במלחמות האחרונות בכל הזירות, ובאו לידי ביטוי במלוא עוצמתם ותנופתם בזירת סיני במלחמת ששת הימים. כללי הפעלת השריון בצורה מושכלת מוכרים כיום לכל צבא מודרני. מבחינה זו קשה להשוות בין הטנקים, המוכרים וידועים — לרחפות, שהן בראשית הפעלתן.

מה היו הישגיה של הרחפת עד כה?

ה"SR.N5" פעלה בהצלחה במבצעים בריטיים בבורניאו הצפונית נגד מסתננים אינדונזיים. רחפת זו הובילה גייסות והספקה במעלה נהרות תוך שעתים (בכלי תובלה אחר היה הדבר נמשך 20 יום), לאזורים מרוחקים בהם הפתיעו את כוחות-הגרילה שלא ציפו להם כלל.

רחפת SR.N 5



בבואנו להשיב על שאלה זו, עלינו לזכור את יעודו של השריון, שהוא לחימה בשריון האויב והכרעתו, וכן השתלטות על יעדים מערכתיים או אסטרטגיים, לשם השגת הכרעה במערכה או במלחמה כוללת.

השוואה בין הרחפת לטנק - יתרונות וחסרונות

השוואה בין הרחפת לטנק, גורמת — מטבע הדברים — עוול לרחפת. אל לנו לשכוח, כי הטנק עבר גלגולים וניסויים רבים, ושופר ללא הכר מאז בניית הטנק הראשון, בעוד שהרחפת נמצאת עדיין בשלבי-פיתוחה הראשונים ותוכננה למעשה כרכב ימי המכיל חלקי-יסוד וטכניקות-תכנון של רכב תעופתי.

יתרונות הטנק על הרחפת

- יכולת ההתמדה של הרחפת כיום מוגבלת ל-4—8 שעות עבודה רצופה, במהירות של 65 קמ"ש, בעוד שהטנק מסוגל לעומתה להתמיד במשך 10—14 שעות עבודה רצופות, בלא תדלוק מחדש. עם זאת מתוכננות עתה שיטות חדשות העשויות להגביר את שעות הפעולה של הרחפת.
- הרחפת, בניגוד לטנק, רחבה מאוד, ואין כל אפשרות להפעילה ביעילות בשטחים בנויים, בדרכים ובכבישים. עיקר שימושה — בשטחים פתוחים ושטוחים; יתרה מזו: בהיותה מנותקת מן הקרקע, עלולה הרחפת להסתובב על צירה או לנוע בכיוון הרוח, אך ביבשה ניתן להתגבר על בעיה זו עלידי החלפתה בדגם בעל בסיס אופני או זחלי.
- בעוד שהטנק נוח להפעלה ואמצעי-הבקרה שלו משוכ-ללים ומהירי-תגובה, אין הרחפת נוחה לשימוש, קשה לסובבה ולעצרה, והיא צפויה לפגיעה מצד עצמים מאונכים לקרקע, בעלי גובה סביר. דרך משל, הדגם האמריקני "SK-5", שרדיוס הסיבוב שלו 225 מ' במהירות קבועה של 65 קמ"ש, מסוגל להקטין את מהירותו עד כדי עצירה תוך מרחק בלימה של 90 מ', לעומת זאת מסוגלת אותה רחפת לסוב ב-180 מעלות במשך פחות מ-30 שניות, בהיותה במצב ריחוף במקום, וזאת — על פני כל משטח, כולל מים, וכן להתגבר בכל מהירות על כל מדרגה אנכית בגובה 1.10 מ'. לעומתה הטנק יכול לבצע תפניות חדות ומהירות אך ורק בשטחים בעלי קרקע קשה, ולפני מדרגה חייב הוא להקטין את מהירותו עד למינימום, ואף להיעצר כליל.

יתרונות הרחפת על הטנק

יתרונה העיקרי של הרחפת על הטנק נובע מייעוד בנייתה, וטמון ביכולתה לשאת משאות כבדים במהירות גדולה, על פני שטח מגוון של בוצ, ביצות, שלג ומדבריות, תוך גרימת הפתעה טקטית רבתי לאויב. עלידי כך יכולה היא להשיג תוצאות שאינן עומדות בכל יחס למאמץ המושקע.

יעדים אפשריים לרחפות

בעוד שהטנקים נועדו להיות אגרוף-הפלדה של חילות

עלה שקטה וחטכונית יותר, אין כל סיבה שלא לתכנן את שימושה בכל מקום בו עלולים כוחות היבשה להילחם. והשאלה איננה האם תגרום הרחפת למהפכה בניהולם של מבצעי הקרקע — אלא מתי תגרום לכך; לשאלה זו השלכות ומסקנות החורגות מעבר לתחום הטקטי, שכן עלולות הן לשנות מן היסוד אף את מעמדן ההגנתי-הלאומי של מעצמות גדולות. בהוצאה שלא תשוה כלל לביליוני הדולרים שהושקעו על-ידי הצבאות הגדולים בעולם בייצור אלפי טנקים חדישים, ניתן לגרום תוך זמן קצר להתישנותם של טנקים אלה ולהחלפתם ברחפות.

ה"SR.N6" נוסחה בתנאי אקלים קשים ביותר. היא הופעלה על הנהר אמוזונס בברזיל בחום טרופי, וכן על נהר מקנזי בקנדה הצפונית, בקור ארקטי ומעל גושי-קרח בגובה מטר ובמהירות של 40 קמ"ש. רחפת זו משמשת היטב להצלה, לאיסוף בפגעים ולכיבוי שריפות, עקב כושרה לרחף זמן ממושך מעל בוך ומים.

ה"SR.N7" מתאימה למטרות רבות, ולה התקני אלקטרוניקה לתקשורת וניווט. אפשר לחמשה בתותח בינוני בעל מהירות-אש גדולה, וכן בכני-שילוח לטילי קרקע-קרקע וקרקע-אוויר.

זרועות הצי והצבא של ארה"ב גילו התעניינות רבה



רחפת SR.N 6

חסרונותיהן כיום מגבילים את שימושיהן הצבאיים במידה רבה. אין ספק כי כיום אין הרחפת מסוגלת להחליף את הטנק — המהווה עוצמת-אש בעלת הגנת-שריון, ניידות וכוח-הלם — כי אם במרכיב הניידות בלבד. ואולם, אל נשכח כי הטנק נועד למטרות ספציפיות, שעיקרן הלחימה בשריון האויב, בעוד שהרחפת נועדה עד כה לשמש בעיקר ככלי תובלה וסיוור יעיל ומהיר. משום כך יש לנצל בעיקר למשימות סיוע שונות, וזאת בזירות ובדרכים עקיפות, בשל פגיעותה, ואילו הטנק ימשיך לשמש כרכב-התקפה.

בהישגי הרחפות הבריטיות בשנים 1966/7, תוך תקווה להתאימן לדרישותיהם בפעילות המלחמתית בויאט-נאם. ואכן, הצלחת הרחפות בויאט-נאם היתה מלאה, ועל הרחפות הורכבו מקלעים כבדים, בעלי כושר ייצור-אש גבוה. יתרה מזו: בתנאי לחימה כאלה השוררים בויאט-נאם מסוגלת הרחפת, למרות שניזוקה מאש האויב או כתוצאה מתאונה, לשוב לבסיסה — כל עוד נותר המנוע שלם.

סיכום

תכנון הרחפות ופיתוחן מצויים עדיין בחיתוליהם. אולם, עם בניית הרחפת בצורה חזקה יותר להפ-